

Friziera – stilista profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – frizieris – stilists.
2. Profesijas kods – 5141 07.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– frizieris – stilists modelē un veido frizūras atbilstoši izstrādātajam individuālajam stilistiskajam tēlam, sadarbojoties ar klientu un pēc vajadzības piesaistot citus speciālistus; veido individuālajam stilam un frizūrai piemērotu grīmu; pārzina modes un stila laikmetu tendences; veido pozitīvas attiecības ar klientu, spēj strādāt komandā.

Frizieris – stilists strādā skaistumkopšanas salonos, kultūras un mākslas uzņēmumos vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast klienta vēlmes, individualitāti, matu un ādas īpatnības.
2. Spēja modelēt frizūras ar ideju skicēm un kolāžām atbilstoši izstrādātajam individuālajam stilistiskajam tēlam.
3. Spēja pilnveidot individuālā stilistiskā tēla idejisko ieceri saskaņā ar klienta vēlmēm, pārzinot frizūru, grīma un tērpu modes vēsturi un aktuālās tendences.
4. Spēja zīmēt modelēto frizūru tehnoloģiskās shēmas, izstrādāt tehnoloģiskās kartes matu griešanai un ķīmiskās apstrādes procesiem.
5. Spēja plānot individuālā stilistiskā tēla veidošanas tehnoloģiskā procesa darbu secību.

6. Spēja izvēlēties veicamajam darbam atbilstošus materiālus, instrumentus, piederumus un iekārtas, darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

7. Spēja mazgāt matus, masējot galvas ādu un izmantojot atbilstošus profesionālos matu kopšanas līdzekļus.

8. Spēja griezt un filēt matus atbilstoši tehnoloģiskajām shēmām un kartēm.

9. Spēja noteikt klienta individuālo kolorītu.

10. Spēja ievērot, krāsot un ķīmiski apstrādāt matus, ievērojot instrukcijas un lietojot atbilstošas tehnoloģijas.

11. Spēja radoši veidot daudzveidīgas frizūras dažāda garuma matiem, izvēloties un lietojot atbilstošus materiālus, darba tehnoloģijas un mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus.

12. Spēja rūpīgi izgatavot dažādas sarežģītības pakāpes izstrādājumus un rotājumus no grieztajiem matiem un to aizvietotajiem, kopt tos un radoši izmantot darba procesā.

13. Spēja pārveidot frizūras atbilstoši individuālajam stilistiskajam tēlam, lietojot profesionālos un alternatīvos frizūru veidošanas un fiksācijas līdzekļus.

14. Spēja veidot grīmu un veikt sejas korekciju ar dekoratīvās kosmētikas līdzekļiem atbilstoši individuālajam stilistiskajam tēlam.

15. Spēja skūt galvu, bārdu un ūsas, griezt bārdu un ūsas, veidojot dažādas formas atbilstoši klienta sejas morfoloģiskajām īpatnībām un izvēlētajam individuālajam stilistiskajam tēlam, lietojot atbilstošas tehnoloģijas un profesionālo ādas kopšanas kosmētiku.

16. Spēja saskaņot klienta frizūru, grīmu un tērpu atbilstoši konkrētajai situācijai un novērtēt sava darba kvalitāti.

17. Spēja ieteikt klientam atbilstošu profesionālo matu kopšanas kosmētiku un paņēmienus matu ievēdošanai mājās apstākļos.

18. Spēja konsultēt klientu par izveidotās frizūras uzturēšanas sistēmu un transformēšanas iespējām.

19. Spēja piesaistīt klientus, reklamējot un pārdodot savus pakalpojumus.
20. Spēja iekārtot un uzturēt kārtībā darba vidi un darba vietu.
21. Spēja veikt darbu patstāvīgi vai komandā, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
22. Spēja piesaistīt nepieciešamos speciālistus individuālā stilistiskā tēla veidošanā.
23. Spēja aprēķināt pakalpojuma kopējās izmaksas un sagatavot nepieciešamās atskaites.
24. Spēja veidot aktuālāko frizūru kolekcijas, radoši analizēt frizūru, grima un tērpu modes tendences, jaunākās tehnoloģijas un darba metodes friziera – stilista darbā, izmantojot dažādus informatīvos avotus.
25. Spēja pilnveidot friziera – stilista profesionālās prasmes un iemaņas.
26. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
27. Spēja ievērot darba aizsardzības prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai.
28. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
29. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.
30. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.
31. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Iekārtot friziera – stilista darba vietu, nodrošināt nepieciešamo materiālu apjomu un kvalitāti, instrumentu un iekārtu klāstu, ievērot to uzglabāšanas noteikumus.
2. Uz klausīt un izprast klienta vēlmes un vajadzības, izprast uzdevuma kopējo noskaņu.

3. Analizēt klienta individuālo stilu.
4. Noteikt matu struktūru un tekstūru, matu un ādas tipu, veselības stāvokli, atpazīt matu un ādas bojājumus un slimības.
5. Noteikt figūras un sejas formu, saskatīt to harmonizēšanas un koriģēšanas iespējas ar matu sakārtojuma palīdzību.
6. Modelēt frizūru atbilstoši individuālajam stilistiskajam tēlam, klienta personībai un matu un ādas īpatnībām.
7. Zīmēt frizūras, lasīt un izstrādāt frizūru veidošanas tehnoloģiskās shēmas.
8. Noformēt stila kolāžu atbilstoši individuālajam stilistiskajam tēlam.
9. Izskaidrot friziera – stilista darba uzdevuma gala rezultātu un sagatavot klientu apkalpošanas procesam.
10. Mazgāt galvu un masēt galvas ādu.
11. Veidot daudzveidīgas dienas un vakara frizūras un frizūru elementus no dažāda garuma matiem, izmantot mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus.
12. Veidot frizūru variācijas, ievērojot vienotu frizūras, grima un tērpa stilu.
13. Griezt un filēt matus atbilstoši darba uzdevumam.
14. Sadalīt matus zonās atbilstoši griešanas shēmai.
15. Lietot dažādus matu ieveidošanas paņēmienus: uzkasīt, gofrēt, taisnot, lokot matus, veidot karsto un auksto ondulāciju.
16. Ieveidot matus ar fēnu, paceļot matu piesaknes, ieviļņojot matus frizūras formas izveidei.
17. Tīt matus uz ruļļiem atbilstoši tehnoloģiskajām shēmām, izveidot frizūru.
18. Lietot izstrādājumus no dabīgiem un mākslīgiem matiem un citiem materiāliem, piepīt, piespraust un piešūt liekos matus vai citus izstrādājumus.

19. Noteikt klienta krāsu kolorītu, piemeklēt klienta koptēlam atbilstošāko variantu, lietojot matu krāsu paleti.

20. Pārbaudīt galvas ādas alergisko reakciju pirms ķīmisko procesu uzsākšanas.

21. Veikt matu ķīmisko apstrādi (pigmentēt, krāsot, balināt, noņemt mākslīgo krāsu).

22. Ieteikt klientam matu kopšanas līdzekļus lietošanai mājas apstākļos.

23. Veidot grimu atbilstoši koptēlam un individuālajam krāsu kolorītam vai koriģēt seju ar dekoratīvas kosmētikas līdzekļiem.

24. Izveidot bārdas un ūsu formu atbilstoši sejas formai un koptēlam.

25. Plānot klienta stilistiskā tēla veidošanas laiku un darbu secību.

26. Piesaistīt uzdevuma veikšanai nepieciešamos speciālistus, plānot un organizēt viņu darbu.

27. Atrast, atlasīt un izmantot informāciju friziera – stilista darba procesa nodrošināšanai un pilnveidei.

28. Izstrādāt klientam izveidotā individuālā stilistiskā tēla uzturēšanas sistēmu.

29. Lietot informācijas tehnoloģijas un izmantot datorprogrammas stila kolāžu veidošanai.

30. Veikt darbu patstāvīgi, novērtēt tā kvalitāti un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

31. Sakārtot darba vietu pirms un pēc klientu apkalpošanas.

32. Aprēķināt individuālā stilistiskā tēla veidošanas pakalpojuma kopējās izmaksas.

33. Sagatavot nepieciešamās atskaites.

34. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

35. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

36. Veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai.
37. Uzturēt tīru darba vietu, izmantot atbilstošus dezinfekcijas līdzekļus un aparatūru, ievērot personiskās higiēnas prasības.
38. Ievērot darba un vides aizsardzības noteikumus.
39. Sniegt pirmo palīdzību.
40. Pārvaldīt valsts valodu.
41. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
42. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
  - 1.1. stila etiķete;
  - 1.2. frizūras veidošanas palīgmateriālu īpašības;
  - 1.3. ādas slimības;
  - 1.4. citu speciālistu piesaiste vizuālā tēla veidošanā;
  - 1.5. darba vietas izgaismošanas pamatprincipi.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
  - 2.1. individuālā stilistiskā tēla veidošanas radošā procesa pamatojums, secība, raksturojums;
  - 2.2. modes, stila un kultūras vēsture;
  - 2.3. stilu veidi un modes tendences;
  - 2.4. frizūru modelēšana;
  - 2.5. frizūras transformēšanas darbu secības plānošana;
  - 2.6. galvas un sejas morfoloģiskās īpašības;
  - 2.7. ādas un matu uzbūve;
  - 2.8. matu bojājumi;
  - 2.9. klienta individuālais matu un ādas krāsas tonis;
  - 2.10. matu krāsu īpašības;
  - 2.11. matu krāsošanas tehnoloģiskā procesa darbu secības plānošana;
  - 2.12. matu izstrādājumi un to lietojums;
  - 2.13. grims, tā veidi un uzklāšana;
  - 2.14. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. friziera – stilista darba instrumenti, aparatūra, piederumi un to lietojums, tehnoloģiskie procesi;

3.2. individuālā stila veidošanas, modelēšanas un uzturēšanas paņēmieni;

3.3. individuālā krāsu kolorīta noteikšanas paņēmieni;

3.4. frizūru dizains un kompozīcija;

3.5. krāsu mācības pamatprincipi;

3.6. zīmēšanas pamatprincipi;

3.7. informācijas tehnoloģijas, datorprogrammas stila kolāžu veidošanai;

3.8. matu un ādas tipi;

3.9. matu struktūra un tekstūra;

3.10. sejas un ķermeņa formas un proporcijas;

3.11. matu mazgāšanas un galvas masāžas procesi;

3.12. matu griešanas tehnoloģiskā procesa darbu secības plānošana;

3.13. matu zonējums un tā tehnoloģiskās shēmas;

3.14. matu griešanas shēmu kombinēšana;

3.15. matu uztīšanas metodes;

3.16. karstā un aukstā ondulācija;

3.17. dienas un vakara frizūras;

3.18. matu krāsošanas tehnoloģiskās shēmas;

3.19. matu ķīmiskās apstrādes procesi;

3.20. bārdas un ūsu apstrāde;

3.21. matu kopšanas līdzekļi, to ķīmiskais sastāvs un iedarbība;

3.22. iespējamās materiālu izraisītās blakusparādības un alergiskās reakcijas;

3.23. kalkulācijas metodes;

3.24. lietvedība;

3.25. profesionālās informācijas avoti;

3.26. vadības pamatprincipi;

3.27. profesionālā un vispārējā ētika;

3.28. lietišķā saskarsme;

3.29. darba tiesiskās attiecības;

3.30. darba aizsardzība;

3.31. elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumi;

3.32. pirmā palīdzība;

3.33. higiēnas noteikumi;

3.34. dezinfekcijas tehnoloģijas, līdzekļi, instrumenti, aparatūra un to lietošana;

3.35. vides aizsardzība;

3.36. valsts valoda;

3.37. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Klienta individuālā stilistiskā tēla ieceres izstrādāšana.	1.1. izprast klienta vēlmes un vajadzības; 1.2. novērtēt klienta individualitāti un stilu; 1.3. novērtēt klienta matu un ādas īpatnības; 1.4. izstrādāt klienta individuālā stilistiskā tēla karti sadarbībā ar klientu un citiem speciālistiem; 1.5. pārzināt frizūru, grima un tērpu modes vēsturi un aktuālās tendences; 1.6. modelēt frizūras atbilstoši izstrādātajam individuālajam stilistiskajam tēlam ar ideju skiču un kolāžu palīdzību; 1.7. pilnveidot individuālā stilistiskā tēla idejisko ieceri saskaņā ar klienta vēlmēm un vajadzībām.
2. Klienta individuālā stilistiskā tēla izveides plānošana.	2.1. modelēt un zīmēt frizūru tehnoloģiskās shēmas; 2.2. izstrādāt tehnoloģiskās kartes matu griešanai un ķīmiskajai apstrādei; 2.3. noteikt veicamos darbus konkrētā individuālā stilistiskā tēla veidošanai; 2.4. plānot individuālā stilistiskā tēla veidošanas tehnoloģiskā procesa darbu secību; 2.5. noteikt nepieciešamos materiālus, instrumentus un iekārtas individuālā stilistiskā tēla izveidei; 2.6. noteikt citu speciālistu piesaistes nepieciešamību individuālā stilistiskā tēla izveidei.
3. Individuālā stilistiskā tēla veidošanas darba organizēšana.	3.1. iekārtot un uzturēt kārtībā darba vidi un darba vietu; 3.2. piesaistīt klientus; 3.3. piesaistīt nepieciešamos speciālistus un koordinēt to darbu; 3.4. izvēlēties veicamajam darbam atbilstošus materiālus, instrumentus, piederumus un aparatūru, darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus; 3.5. aprēķināt pakalpojuma kopējās izmaksas; 3.6. izveidot nepieciešamās atskaites.
4. Frizūras kā individuālā stilistiskā tēla sastāvdaļas veidošana.	4.1. mazgāt matus, masējot galvas ādu; 4.2. griezt un filēt matus atbilstoši tehnoloģiskajām shēmām un kartēm; 4.3. krāsot matus;

	<p>4.4. veikt matu struktūras ķīmisko pārveidošanu;</p> <p>4.5. ievērot matus;</p> <p>4.6. veidot daudzveidīgas frizūras dažāda garuma matiem, ņemot vērā matu struktūru;</p> <p>4.7. izgatavot dažādas sarežģītības pakāpes izstrādājumus un rotājumus no grieztajiem matiem un to aizvietotājiem;</p> <p>4.8. transformēt frizūru atbilstoši individuālajam stilistiskajam tēlam.</p>
5. Individuālā stilistiskā tēla sastāvdaļu saskaņošana.	<p>5.1. veidot grīmu atbilstoši individuālajam stilistiskajam tēlam;</p> <p>5.2. veikt sejas korekciju ar dekoratīvās kosmētikas līdzekļiem;</p> <p>5.3. skūt galvu un bārdu, griezt bārdu un ūsas;</p> <p>5.4. novērtēt klienta frizūras, grīma un tērpa atbilstību situācijai.</p>
6. Klienta konsultēšana frizūras uzturēšanas un transformēšanas jautājumos.	<p>6.1. izstrādāt izveidotās frizūras uzturēšanas sistēmu;</p> <p>6.2. ieteikt klientam izveidotās frizūras transformēšanas iespējas;</p> <p>6.3. ieteikt klientam paņēmienus matu ievēdošanai mājās apstākļos;</p> <p>6.4. ieteikt atbilstošus matu profilaktiskās un ārstnieciskās kopšanas līdzekļus.</p>
7. Darba drošības un sanitāri higiēnisko prasību ievērošana individuālā tēla veidošanas procesā.	<p>7.1. ievērot darba drošības un ugunsdrošības noteikumus;</p> <p>7.2. izmantot veselībai nekaitīgus produktus, materiālus, instrumentus un iekārtas;</p> <p>7.3. dezinficēt instrumentus;</p> <p>7.4. ievērot personiskās higiēnas prasības;</p> <p>7.5. ievērot vides aizsardzības noteikumus;</p> <p>7.6. ievērot darba tiesisko attiecību normas.</p>
8. Kvalifikācijas pilnveidošana.	<p>8.1. pilnveidot friziera – stilista profesionālās prasmes un iemaņas;</p> <p>8.2. sekot līdzi frizūru, grīma un tērpu modes jaunākajām tendencēm;</p> <p>8.3. veidot aktuālāko frizūru kolekcijas;</p> <p>8.4. sekot jaunākajām tehnoloģijām un darba metodēm friziera – stilista darbā.</p>

Friziera – stilista profesijas standarta darba grupa:

Lāsma Trukšāne –	eksperts, imidža skola-studija "Unastyle", friziere, vizuālā tēla stiliste;
Līga Pavlova –	eksperts, pašnodarbināta persona, friziere – meistare;
Inese Rutkele –	eksperts, salons "Marvinc", imidža skola – studija "Unastyle", friziere – meistare;
Gunda Zvirbule –	eksperts, Latvijas Nacionālais teātris, friziere – grimētāja;
Evelīna Bunta –	eksperts, Latvijas Amatniecības kamera, friziere – stiliste, grimētāja, vizuālā tēla stiliste;
Kristaps Ābelis –	moderators, SIA Biznesa augstskola Turība, Tiesību zinātņu katedras vadītājs;
Ligita Zīlīte –	moderatore, SIA Biznesa augstskola Turība; Dr.sc.administr., docētāja.

Friziera-stilista profesijas standarta eksperti:

Vija Krūmiņa –	Latvijas Frizieru un kosmetologu asociācija, priekšsēdētājas vietniece;
Una Bernatoviča –	Baltijas Imidža speciālistu asociācija, viceprezidente.